

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2022-02-28

Närvarande: F.d. justitieråden Martin Borgeke och Mari Andersson
samt justitierådet Petter Asp

Tillfälligt omhändertagande av villkorligt frigivna och skyddstillsynsdömda

Enligt en lagrådsremiss den 17 februari 2022 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i brottsbalken,
2. lag om ändring i lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid,
3. lag om ändring i häkteslagen (2010:611),
4. lag om ändring i strafftidslagen (2018:1251).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Johanna Gustafsson.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om ändring i brottsbalken

Den som har blivit villkorligt frigiven från ett fängelsestraff eller som har dömts till skyddstillsyn kan enligt bestämmelserna i 26 kap. 22 § respektive 28 kap. 11 § bli föremål för ett kortare omhändertagande om han eller hon under prövotiden bryter mot de villkor som gäller för verkställigheten. Ett inte ovanligt fall är att sådant omhändertagande beslutas som ett led i ett förfarande som går ut på att en del av den villkorligt medgivna friheten ska förklaras förverkad eller, i skyddstillsynsfallet, att påföljden ska undanröjas och ersättas med ett fängelsestraff. För närvarande är det bara övervakningsnämnden som kan fatta beslut av detta slag.

Eftersom ett omhändertagande enligt 26 kap. 22 § respektive 28 kap. 11 § får pågå bara under kort tid – i högst en vecka eller, efter ett nytt beslut, i ytterligare högst en vecka – har det brukat kallas för *tillfälligt* omhändertagande (se t.ex. Strafflagberedningens betänkande Skyddslag, SOU 1956:55, s. 165 f., prop. 1962:10 Förslag till brottsbalk, del C, s. 275 och 306 samt Brottsbalken En kommentar, kap. 25–38, supplement 17, juli 2020, BrB 26:22 s. 2 och supplement 19, juli 2021, BrB 28:11 s. 1).

Förslaget i remissen går ut på att Kriminalvården ska kunna fatta ett "interimistiskt" beslut om tillfälligt omhändertagande, som senast dagen därpå ska prövas av övervakningsnämnden. Om inte beslutet fastställs av nämnden inom den angivna fristen ska det upphöra att gälla. Nyordningen motiveras med att beslut om omhändertagande kan behöva fattas snabbt och att det ibland kan dröja innan övervakningsnämnden kan nås, medan Kriminalvården alltid har beredskap för att besluta i olika frågor som rör verkställigheten av påföljder.

Lagrådet har ingen invändning mot förslaget som sådant. Däremot vill Lagrådet peka på att det framstår som mindre lämpligt att det i lagtexten sägs, att Kriminalvården får besluta att *tillfälligt* omhänderta den frigivne eller skyddstillsynsdömde. Eftersom den aktuella formen av ingripande mot en villkorligt frigiven eller en skyddstillsynsdömd ofta har kallats för tillfälligt omhändertagande skulle det då bli fråga om ett "tillfälligt tillfälligt omhändertagande". Som Lagrådet ser det är det bättre att skriva "får även Kriminalvården besluta att omhänderta den (frigivne respektive dömd)", dvs. att stryka ordet *tillfälligt* i lagtexten och lägga till ordet "även".

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.